

MEMÒRIA

Els camps de concentració i el món penitenciari a Espanya durant la guerra civil i el franquisme

Margarida Sala · Jaume Sobrequés. Museu d'Història de Catalunya

Els dies 21, 22 i 23 d'octubre es va celebrar al Museu d'Història de Catalunya el primer congrés dedicat als camps de concentració i el món penitenciari a Espanya durant la guerra civil i el franquisme, organitzat conjuntament pel Museu i el Centre d'Estudis sobre les Èpoques Franquista i Democràtica de la Universitat Autònoma de Barcelona.

El congrés tenia un doble objectiu, ser alhora un espai de trobada, on els investigadors poguessin fer les seves aportacions, i una tribuna per al debat i la reflexió. En suma, desitjàvem contribuir a la recuperació d'una part de la història col·lectiva negada durant molts anys o simplement minimitzada. Davant l'oblit promogut de manera obstinada per alguns, tot esgrimint elementals justificacions com la prevenció de possibles ressorgiments de les confrontacions del passat, el congrés volia ser una aposta a favor de la memòria històrica i de la seva divulgació. Per primera vegada a Catalunya i a l'Estat Espanyol, s'han realitzat unes jornades científiques, en les quals s'han analitzat les mesures de repressió establertes per l'ordre franquista. L'establiment

Michel Leiberich i Jaume Sobrequés en la Conferència Inaugural del Congrés

JAUME CODINA I PONT
ADMINISTRADOR DE FINQUES

Concepció, 25, 1r. - 08202 SABADELL
Tels. 93 726 03 45 - 93 727 33 01

Galeria
EXPOSICIONS
OBRA PERMANENT

PASSEIG DE LA PLAÇA MAJOR, 27
08201 Sabadell • Telf./fax 93 727 37 94

GABARRO ART

Rambla de Sabadell, 82 • SABADELL
Telèfon 93 726 57 85

Sessió dedicada als testimonis de la repressió

de camps de concentració, la creació de batallons disciplinaris i colònies militaritzades i la reclusió en les presons van ser els instruments a través dels quals es va sostenir la política repressora exercida sobre un ampli espectre de la població.

El congrés es va estructurar en quatre seccions de treball:

- 1a. Els camps de concentració europeus, com a model comparatiu,
- 2a. Els camps de concentració a Espanya durant la guerra civil i el franquisme,
- 3a. Les presons franquistes i
- 4a. Els arxius i les fonts documentals.

Des d'un primer moment aquest congrés va ser concebut com un acte obert no tant sols a les investigacions en el camp de la història, sinó també a les aportacions que des d'altres disciplines poguessin contribuir a un millor coneixement dels temes escollits per a cadascun dels àmbits. Així es van tenir en compte tant els estudis realitzats sobre testimonis literaris com els dirigits a l'anàlisi dels arxius i de les fonts documentals.

Des de la conferència inaugural, a càrrec del professor Michel Leiberich de la Universitat de Perpinyà, el qual va presentar l'univers concentracionari europeu, fins l'inestimable testimoni de l'historiador Nicolás Sánchez Albornoz, vam comptar amb la col·laboració de reconeguts especialistes per a les ponències que iniciaven les seccions.

L'àmplia acollida que va tenir el congrés es va correspondre amb l'alt nombre de comunicacions presentades, concretament 65, aportacions totes elles de gran valor científic. Aquestes comunicacions, representatives de tota la geografia de l'estat espanyol, van ser distribuïdes en funció de la temàtica

Avda. Rafael Casanova, 38 • 08206 SABADELL (Espanya)
Tel. 93 726 62 22* • Fax 93 727 00 60

tractada, seguint l'estructura en seccions. Cada un dels blocs de treball va anar seguit d'una relació valorativa dels estudis, feta per part dels relators, que a la vegada donaven entrada a debats entre els públics assistents.

Es fa difícil, en quatre línies, fer un balanç aprofundit del que ha representat el congrés. Si tenim en compte l'alt nombre d'assistents, comptabilitzats en 270, i l'àmplia difusió mediàtica que ha aconseguit, podem concloure que la celebració d'aquest congrés era absolutament necessària. Els organitzadors doncs, podem, de manera ben legítima, felicitar-nos per haver aconseguit traspassar el llindar merament acadèmic i haver arribat a un ampli sector de la ciutadania. L'exemple més clar és l'aprovació d'una declaració final per part dels assistents, on es requereix una actuació decidida de les forces polítiques que fomenti la recuperació de la memòria, des de la tipificació com a delictes de l'apologia del franquisme. Aquest acord final dels congressistes demana així mateix que es retirin tots els símbols franquistes que encara conviuen en moltes ciutats espanyoles i la condemna del règim franquista.

Cal destacar també que el Congrés fou un punt de debat i de trobada de testimonis que d'una manera o una altra, van viure la repressió franquista. Així, doncs, cal fer esment de la importància de la seva presència i de les seves aportacions, que tingueren com a marc la celebració d'una taula rodona, amb la participació de convidats representatius de la lluita antifranquista.

Les ponències i les comunicacions presentades van ser una part de tot

MEMÒRIA

el que va acompanyar al congrés pròpiament dit. Durant tres jornades van congregar diferents manifestacions i actes, des de la gravació de testimonis, gràcies a la col·laboració de Televisió de Catalunya, a la presentació de les últimes adquisicions i donacions que el Museu ha rebut, en relació al període estudiat, i la inauguració d'una exposició fotogràfica

David Serrano, Javier Rodrigo, Martí Marín i Maria Campillo en la sessió dedicada als camps de concentració a Espanya durant la Guerra Civil i el Franquisme.

sobre el camp de concentració nazi de Mauthausen, produïda pel Museu i organitzada amb la col·laboració de l'associació Amical de Mauthausen, que ha dipositat part dels seus fons històrics a l'esmentat Museu d'Història de Catalunya. També cal remarcar la col·laboració que s'ha establert amb diferents institucions i particulars d'altres comunitats autònomes, que van contribuir a enriquir aquesta iniciativa científica i cívica.

R À D I O
GRAU
DIGITAL • MÚSICA • VIDEO
ELECTRODOMÈSTICS • INFORMÀTICA

eurowjet
Passeig Manresa, 26 • SABADELL
Tel. 937 272 070 • Fax 937 273 113
TERRASSA • BARCELONA
HOSPITALET • TARRAGONA

ARTGRAF
INDÚSTRIA GRÀFICA
Papa Pius XI 83·87 • 08208 SABADELL
Tel. 93 727 26 64 • FAX 93 727 45 62
E-mail: comercial@artgraf.es • www.artgraf.es